

Nr 368.

Av herr **Larsson** i Hede m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 93, med förslag till lag om den 1 majs likställande i vissa hänseenden med allmän helgdag.

I propositionen nr 93 föreslår Kungl. Maj:t att riksdagen måtte antaga förslag till lag om den 1 majs likställande i vissa hänseenden med allmän helgdag.

Framläggandet av detta lagförslag motiveras väsentligen därmed att denna dag i allt större utsträckning icke minst till följd av bestämmelser i kollektivavtal blivit arbetsfri. Garanterat hel eller partiell ledighet denna dag åtnjuta sålunda icke blott de allra flesta industriarbetare utan även kollektivavtalsbundna jordbruksanställda, och jämväl inom affärsvärlden torde ibland viss ledighet beredas personalen. Att rubba denna sedvänja har f. n. icke från något håll ifrågasatts. Snarare är det väl sannolikt att denna ledighet steg för steg blir allmännare åtnjuten än hittills. I den mån en mera allmän önskan gör sig gällande att den 1 maj göres till fridag torde man med hänsyn till den hittillsvarande utvecklingen kunna utgå från att dessa önskemål kunna tillgodoses utan statens mellankomst medelst en sådan lagstiftning som förslaget går ut på. Men dessutom tala både principiella och praktiska skäl för att detta spörsmål bäst löses utan allt för tvingande statliga direktiv.

Rent principiellt kunna inga samhällsintressen kräva att just den 1 maj göres till helgdag — och förhandenvaron av ett samhällsintresse måste väl här som eljest vara förutsättningen för att staten skall ingripa i arbetsförhållandena. Ser man saken ur rekreationssynpunkt, anmäler sig omedelbart den invändningen, att de många kyrkliga helgerna liksom midsommarhelgen infalla under det första halvåret, varför det vore mera befogat att skapa en fridag senare under året.

En annan och synnerligen viktig principiell invändning måste vara, att det strider mot svensk tradition att införa en helgdag utan kyrklig karaktär. För många i detta land, icke minst på den traditionsbundna landsbygden, skulle det verka rent av stötande med en helgdag utan den helgd, som innefattas i sabbatsbegreppet och sabbatens uråldriga rättsliga skydd. I detta hänseende föreligger en ofrånkomlig skillnad mellan en ledighet, som ingår som ett naturligt led i en överenskommelse mellan arbetsgivare och arbetstagare, och en statligt sanktionerad helgdag, även om denna som nu föreslås icke i kyrkligt hänseende likställas med helgdag. I de kretsar, där dylika känslor äro levande — kretsar, i vilka man givetvis icke i och för sig har något att invända mot att önskvärd och möjlig fritid beredes de anställda — skulle den »helgfria» helgdagen lätt betraktas som ett profanerande. Intet

tvingande skäl har åberopats, enligt vilket det skulle vara ett samhälleligt intresse att sätta sig över dessa av god kyrklig sed burna känslöstämningar eller kränka dem. I vart fall får man icke bortse från faran för att det statliga sanktionerandet av en ny, icke kyrklig helgdag — utan att denna ens har prägeln av en nationell högtidsdag — kan komma att bidra till att utplåna skillnaden mellan olika helgdagar. Man kan befara att första-maj-helgdagen av många skall utnyttjas för arbete t. ex. i trädgårdar o. dyl., och så sinåningom kan härigenom uppväxa en allmän likgiltighet för helgdagens helgd, som skulle gå ut över sabbatsdagarna och de kyrkliga helgerna. Ansatser i denna riktning ha visserligen redan icke saknats, men varje steg åt samma håll kan vara ytterligare ägnat att draga ned de kyrkliga vilodagarna, något som ingen i vår jäktade tid borde bidra till.

Härutöver tala rent praktiska skäl för att de önskemål, som förestavat föreliggande proposition, må kunna tillgodoses utan tillgripande av större våld än nöden kräver. Det kan sålunda vara ett legitimt intresse att kontor och affärer åtminstone partiellt eller med reducerad personal hållas öppna denna dag. Det kan ligga i allmänhetens direkta intresse, att människor, som eljest ha svårt att exempelvis komma ifrån sitt arbete andra förmiddagar, kunna utnyttja ledigheten för inköp eller andra uppgifter. Men kravet på en sådan ledighet skulle lättare och mera smidigt tillgodoses om den 1 maj, i stället för att på sätt i propositionen föreslagits jämföras med helgdag genom ändring i gällande lagstiftning finge karaktären av bankfridag.

Utan att sålunda ha något att invända mot att ledighet den 1 maj som hittills beredes anställda och andra genom avtalsöverenskommelser eller på annan väg men med hänvisning till ovan framförda rent principiella betänkligheter och praktiska lämplighetsskäl hemställa vi,

att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 93 ävensom besluta sådan ändring i gällande växellag, checklag, lag om skuldebrev och lag om beräkning av lagstadgad tid att den 1 maj i dessa lagar likställas med påskafton, mid-sommarafton och julafton.

Stockholm den 26 februari 1938.

David Larsson,
Hede.

Ebon Andersson.

Ernst V. Olsson
i Staxäng.

Frans E. Hansson
i Hönö.

Folke Kyling.

Ewald Lindmark.